

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regel

Voor het examen aardrijkskunde HAVO kunnen maximaal 52 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Migratie en vervoer

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 Voorbeelden van juiste argumenten ter ondersteuning van de hypothese zijn:
- Het zijn vooral de mensen met hogere inkomens die vertrekken naar de suburbs.
  - Vooral gezinnen met kinderen / tweepersoonshuishoudens vertrekken naar de suburbs.

per juist argument

1

Maximumscore 2

- 2 Voorbeelden van een juiste manier zijn:
- Door in de grote steden (grote aantallen) eengezinskoopwoningen te bouwen.
  - Door meer grond / grotere percelen in de stad te bestemmen voor woningbouw voor gezinnen met kinderen.

Maximumscore 2

- 3 Uit de uitleg moet blijken dat:
- Vooral mensen met de hogere inkomens trekken naar de suburbane gemeenten 1
  - terwijl de mensen met de lagere inkomens zich in de centrale steden vestigen 1
of
  - Vooral autochtonen trekken naar de suburbane gemeenten 1
  - terwijl allochtonen zich in de centrale steden vestigen 1

Opgave 2

Maximumscore 1

- 4 braindrain

Maximumscore 2

- 5 Voorbeelden van juiste niet-economische motieven zijn:
- de Nederlandse nationaliteit van deze migranten
  - de kennis van de Nederlandse taal bij deze migranten
  - de in Nederland aanwezige familieleden

per juist motief

1

Maximumscore 2

- 6 Voorbeelden van juiste sociaal-economische gevolgen zijn:
- relatief hogere kosten voor gezondheidszorg en ouderdomsvoorzieningen als gevolg van de toename van het aandeel bejaarden
  - gebrek aan arbeidskrachten als gevolg van de afname van het aandeel productieve leeftijdsgroepen

per juist gevolg

1

Maximumscore 2

- 7 Uit het antwoord moet blijken dat:
- ongeveer de helft van de Antillianen in Amsterdam in het stadsdeel Zuidoost woont 1
  - en dat in dat stadsdeel sprake is van grote werkloosheid (52e druk: kaart 24D, 51e druk: kaart 20D) 1

Opgave 3**Maximumscore 1**

- 8
-
- het BNP per hoofd van de bevolking

Maximumscore 1

- 9
-
- Uit het antwoord moet blijken dat Jemen dichterbij de Arabische Golfstaten ligt dan Maleisië.

Maximumscore 1

- 10
-
- complementariteit

Maximumscore 2

- 11
-
- Voorbeelden van een juiste hypothese zijn:
- Naarmate Jemen zich economisch meer ontwikkelt, zal het aantal arbeidsmigranten naar de Arabische Golfstaten afnemen.
  - Naarmate het met de economische ontwikkeling van Jemen slechter gaat, zal het aantal arbeidsmigranten naar de Arabische Golfstaten toenemen.

Opgave 4**Maximumscore 3**

- 12
-
- Voorbeelden van juiste redenen zijn:
- Het tracé van de Betuwelijn is langer.
  - De Betuwelijn gaat bijna geheel over nieuw spoor.
  - De ondergrond van de Betuwelijn is slapper.
  - De Betuwelijn gaat door dichterbij bevolkt gebied, waardoor meer extra aanpassingen nodig zijn.
  - Het tracé van de Betuwelijn is dubbelsporig.

per juiste reden

1**Maximumscore 2**

- 13
-
- Voorbeelden van juiste redenen zijn:
- Deze trajecten doorsnijden de stad niet.
  - Deze trajecten gaan niet door een belangrijk natuurgebied / de Meinweg.

per juiste reden

1**Opgave 5****Maximumscore 2**

- 14
-
- Ierland
-
- Denemarken

11**Maximumscore 2**

- 15
-
- Voorbeelden van juiste veranderingen zijn:
- Er zullen minder vervoersstromen op de kaart te zien zijn.
  - Vervoersstromen van 0,1 tot 2 miljoen ton zullen praktisch ontbreken.
  - De lijnen tussen de regio's zullen ontbreken.

per juiste verandering

1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 16 Uit de verklaring moet blijken dat:
- dit punt (de haven van Rotterdam) verreweg de grootste haven van Nederland is 1
  - waar goederen worden geïmporteerd en gedistribueerd / verzameld en geëxporteerd 1

Maximumscore 1

- 17 aardgas

Natuur en milieu

Opgave 6

Maximumscore 1

- 18 gebied B

Maximumscore 2

- 19 Voorbeelden van juiste natuurlijke kenmerken zijn:
- de aanwezigheid van een beek
  - de aanwezigheid van een ven
  - de aanwezigheid van hoogteverschillen in het landschap
  - de aanwezigheid van gradiënten
  - verschillen in vegetatie
  - verschillen in bodem(gesteldheid)
- per juist kenmerk 1

Maximumscore 2

- 20 Uit de uitleg moet blijken dat:
- de mens de oorspronkelijke vegetatie (bos) heeft doen verdwijnen 1
  - het bos zich niet kon herstellen omdat in het gebied schapen werden geweid 1

Maximumscore 2

- 21 • nee 0
- Uit de uitleg moet blijken dat dit gebied nooit een permanente ijsbedekking gehad heeft, (waardoor daar geen keileem in de ondiepe ondergrond aanwezig kan zijn) 2

Maximumscore 2

- 22 De uitleg dient de volgende twee elementen te bevatten:
- Het houden van schapen op de heidevelden is al heel lang een onrendabele zaak 1
  - Het houden van schapen op de heide wordt nu voornamelijk gedaan om het heidelandschap in stand te houden, zodat de mensen zo geïnformeerd worden over het ontstaan / de natuurwaarde van het heidelandschap 1

Maximumscore 1

- 23 kaartblad 30 (52e druk) of kaartblad 26 (51e druk)

Opgave 7

Maximumscore 2

- 24 Uit de uitleg moet blijken dat:
- In gebied A ligt nog veen aan de oppervlakte 1
  - terwijl dit in gebied B is verdwenen. (Door het ontbreken van deze veenlaag ligt gebied B nu lager.) 1
  - of
  - Gebied B was vroeger een meer en is later drooggemalen 1
  - terwijl A geen meer is geweest. (Hierdoor ligt gebied B nu lager.) 1

Maximumscore 1

- 25 (laag)veen/Hollandveen

Maximumscore 2

- 26 Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:
- De percelen zijn te klein.
  - De percelen zijn slecht bereikbaar.
  - De status van natuurreservaat zal de rentabiliteit negatief beïnvloeden.

per juiste oorzaak

1

Opgave 8**Maximumscore 2**

- 27 twee van de volgende:
- waterkracht
  - geothermische energie
  - biomassa

per juiste energiebron

1

Maximumscore 1

- 28 herbebossingsprojecten

Maximumscore 2

- 29 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:
- gemiddeld hoge temperaturen / gemiddelde jaartemperatuur is minimaal 18° Celsius
  - veel neerslag (waardoor snelle groei mogelijk is)

per juist kenmerk

1

Opgave 9**Maximumscore 1**

- 30 de oppervlakte van de eilanden

Maximumscore 1

- 31 verstoring van de mineralenbalans / het doorbreken van de koolstofkringloop

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.
Zend de gegevens uiterlijk op 1 juni naar de Citogroep.

Einde